

Gereformeerde Kerken in Nederland tegen het houden van zulk een Oecumenische Synode zelf bezwaar hadden of het belang daarvan niet inzagen. Op de Synode te Middelburg 1581, zooals ik vroeger aantoonde, hebben ze zich zelfs terstond bereid verklaard, toen er sprake was van het houden van zulk een oecumenisch concilie, om daarheen afgevaardigden te zenden. En wat meer nog zegt, toen de twistzaak met Caspar Coolhaes, die gesteund werd door Leiden's Magistraat, geen geringe moeilijkheid opleverde, omdat Coolhaes de Synode als rechter in dit geschil wraakte, daar ze partijdig was, is bij de leiders dier dagen reeds het plan opgekomen, om de buitenlandsche zusterkerken uit te noodigen over dit geschil op een Generale Synode uitspraak te doen. Niet elk argument door Hugo de Groot aangevoerd om te be-toogen, dat een zaak, die de leer aangaat, door een Generale Synode moet worden beslist, is daarom onjuist. Feitelijk is de beslissing te Dordt over het leergeschil dan ook niet door de Nederlandsche Kerk alleen genomen maar in overeenstemming met alle Gereformeerde Kerken, die daarheen haar afgevaardigden hadden gezonden. Ik heb dezen strijd in de Staten van Holland gestreden iets uitvoeriger meegedeeld, omdat daardoor licht kan worden geworpen op de besluiten der Generale Staten, toen deze de regeling van de te houden Synode ter hand hebben genomen. Aan den naam en het karakter van *Nationale Synode* hebben de Generale Staten streng de hand gehouden. De Generale Staten riepen de Synode saam, stelden haar afvaardiging en werkwijze vast en oefenden toezicht door hun politieke afgevaardigden. En waar de uitheemsche Theologen werden uitgenoodigd daar geschiedde dit, zooals in het officieele besluit staat, *ter assistentie*, hetzelfde dus wat de Burgemeesters van Amsterdam hadden wenschelijk geacht. Maar wat de wijze betreft, waarop deze uitheemsche theologen zouden worden uitgenoodigd en de positie, die zij op de Synode zouden innemen, zijn de Generale Staten zeker veel verder gegaan dan de Amsterdamsche burgemeesters hadden voorgesteld. Ze werden niet alleen uitgenoodigd om van advies te dienen en hun gevoelen te zeggen, maar ze kregen een *decisieve* stem en traden dus als volkomen gleichberechtigde leden der Synode op. En daardoor werd feitelijk het karakter der Synode veranderd en hield ze op een zuiver Nationale Synode te zijn. Iets wat nog sterker daarin uitkomt, dat deze uitheemsche theologen niet persoonlijk ter assistentie werden uitgenoodigd hetzij door onze kerken of op andere wijze, maar dat de Generale Staten daartoe officieel het verzoek richtten tot de Gereformeerde Vorsten en de Gereformeerde Kerken, zoodat deze theologen met volmacht van hen verschenen om onze kerken te helpen en mede te beslissen.

<sup>47)</sup> Brandt, *Historie der Reformatie*, DI III blz. 32—35 deelt dit oorspronkelijke concept mee. Ik maakte echter ook gebruik van annotaties, die bij het voorstel zijn gemaakt, welke van belang zijn, omdat ze de wijzigingen later aangebracht verklaren.

<sup>48)</sup> Het treft metterdaad, dat zoowel de Kerk van Genève als de